

Ідентичність

КУПИТИ

Трапляється, що якоїсь миті ми можемо не впізнати коханої людини, відчуті, що її індивідуальність наче стирається. Як із цим жити і як цьому зарадити? Намагаючись не втратити власної ідентичності й водночас зберегти почуття і стосунки, головні герої твору — Шанталь і Жан-Марк — чимраз дужче заплутуються і вчиняють помилку за помилкою. Схоже, колапс уже не відвернути...

З неймовірною майстерністю, переплітаючи реальне й ірреальне, дійсність із підступними фантазіями, у властивому для себе іронічному стилі культовий письменник Мілан Кундера звертається до теми любові, страху старіння і смерті, самотності й індивідуальності, запрошуючи читачів у захопливу мандрівку лабіринтами тексту.

Готель у маленькому містечку на березі моря в Нормандії, який вони випадково знайшли в путівнику. Шанталь приїхала туди у п'ятницю ввечері, щоб збути ніч наодинці, без Жана-Марка, який мав долучитися до неї наступного дня опівдні. Вона покинула валізку в номері, вийшла і, трохи погулявши незнайомими вулицями, повернулася до готельного ресторану. О пів на восьму зала була ще порожня. Вона вместилася за столом, чекаючи, поки хтось її помітить. З іншого боку, біля дверей до кухні, жваво розмовляли дві кельнерки. Шанталь страшенно не любила підвищувати голос, тож підвелася, перейшла залу і зупинилася коло них; проте вони дуже захопилися тим, про що балакали.

— Кажу тобі, це триває вже десять років. Знаю я їх. Це жах. Жодного сліду. Жодного. Про це казали по телевізору.

Друга:

— То що могло з ним статися?

— Навіть уявити неможливо. У тім і жах.

— Убивство?

— Усі околиці обнищпорили.

— Викрадення?

— А хто? І навіщо? Це ж не велике цабе й не багатій. Їх показували по телевізору. Його дітей, дружину. Геть безнадійно. Уявляєш собі таке?

Потім вони угледіти Шанталь.

— Ви бачили передачу по телевізору про зниклих людей? Зветься «Запропаці».

— Так, — відказала Шанталь.

— Може, помітили, що сталося з родиною Борд'є? Вони тутешні.

— Авжеж, це жах, — відказала Шанталь, не знаючи, як звернути розмову про трагедію до простісінької проблеми вечері.

— Ви хочете повечеряти, — сказала нарешті друга кельнерка.

— Так.

— Зараз гукну метротеля, ідіть і сідайте.

Її колега ще докинула:

— Ось уявіть собі, зникає людина, яку ви любите, і ви ніколи не дізнаєтеся, що з нею сталося! Здуріти можна!

Шанталь повернулася за стіл; за п'ять хвилин підійшов метрдотель; вона замовила дуже просту холодну вечерю; не любить вона їсти сама; ох, як же не любить вона їсти самотою!

Розрізала на тарілці печеню, не в змозі перепинити думки, скеровані кельнерками: у цьому світі, де кожного з нас контролюють і реєструють, де у всіх великих крамницях за нами наглядають камери, де люди безперестанку торкаються одне одного, де ти не можеш навіть покохатися, щоб наступного дня допитувачі й дослідники не розпитували тебе («Де ви кохаєтеся?», «Скільки разів за тиждень?», «З презервативами чи без?»), — то хіба можна, щоб хтось вислизнув з-під нагляду і зник, не лишивши і сліду по собі? Авжеж, вона бачила ту передачу з назвою, що її жахала, — «Запропащі», єдину, яка просто-таки обеззброювала її своєю щирістю, сумом, наче втручання ззовні змушувало телебачення відмовитися від будь-якої фривольності; ведучий поважним тоном закликав глядачів надавати свідчення, які допоможуть знайти зниклого. Наприкінці передачі одну за одною показують світлини «запропащених», про яких казали в попередніх передачах; декотрих не можуть знайти вже одинадцять років.

Вона уявила собі, що втратила отак Жана-Марка. Лишилася в невіданні, уявляє собі будь-що. Не змогла б навіть віку собі вкоротити, адже це була б зрада, відмова чекати, втрата терплячості. До кінця свого життя приречена була б перебувати у стані безперервного жату.

Вона піднялась у свій номер, насилу заснула і прокинулась уночі після довгого марення. У нім фігурували тільки люди з минулого: її мати (давно вже покійна), надто ж її колишній чоловік (уже цілі роки вона його не бачила, та й не схожий він був на себе, наче постановник сну помилився, обираючи актора); був він там зі своєю сестрою, владною й енергійною

жіночкою, і новою дружиною (вона ніколи її не бачила; проте в тому маренні не сумнівалася в її ідентичності); наприкінці він пропонував їй щось невиразно еротичне, а його нова дружина міцно поцілувала Шанталь у губи, намагаючись застромити язик у рота. У неї завжди викликало огиду лизькання язиками. І той сон таки розбудив її.

Відраза, яку збурило те марення, була така велика, що вона спробувала розгадати причину. Найдужче її збентежило, гадала вона, усунення теперішнього часу, до якого призводив сон. Вона ж бо гаряче трималася своєї теперішності, яку нізащо не проміняла б на минуле чи майбутнє. Тимто і не любить вона снів: вони нав'язують неприйнятну рівність різних пір того самого життя, нівелюючи одночасність усього, чого зазнала людина; вони позбавляють поваги теперішність, усуваючи її привілейоване становище. Як ото вві сні цієї ночі: щез цілий відтинок її життя — Жан-Марк, їхнє спільне помешкання, всі ті роки, які вони прожили вкупі; натомість умостилося минуле, особи, з якими вона давно розірвала стосунки і які намагалися зловити її в невід убогої сексуальної зваби. На своїх устах почувала вона вогкі губи тієї жінки (не бридкої, адже обираючи акторку, постановник марення був досить-таки вимогливий), і це було їй аж так неприємно, що вона встала посеред ночі, пішла у ванну, довго вмивалася й полоскала горло.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ